

कश्मलंमूर्च्छा ॥ १५ ॥ अविजातः जातंसामान्यं विगतं यस्मान् स विजातोऽसाधारणः तदन्योऽविजातः साधारणः प्राकृतः प्राचांतुसयकारः पाठः तदावियातो धृष्टः धृष्टे धृष्णुर्वियातश्चेत्यमरः अविजातोऽप्रगल्भः

दृष्ट्वैव हि कुरुनेतान् व्यूढानीकां प्रहारिणः ॥ हृषितानि च रोमाणिकश्मलं चागतं मम ॥ १५ ॥ वैशंपायन उवाच अविजातो विजातस्य मौर्ख्यात् धूर्तस्य पश्यतः ॥ परिदेवयते मंदः सकाशे स व्यसाचिनः ॥ १६ ॥ त्रिगर्तान्मे पितायातः शून्ये संप्रणिधाय मां ॥ सर्वांसेनामुपादाय न मे संतीह सैनिकाः ॥ १७ ॥ सो ह मे को बहून्बालः कृतास्त्रान् कृतश्रमः ॥ प्रतियोद्धुं न शक्यामि निवर्त्तस्व बृहन्नले ॥ १८ ॥ बृहन्नलो वाच भयेन दीनरूपो सिद्धिपतां हर्षवर्द्धनः ॥ न च तावत्कृतं कर्म परैः किंचिद्रणाजिरे ॥ १९ ॥ स्वयमेव च मामात्यवह मां कौरवान् प्रति ॥ सोहं त्वां तत्र नेष्यामि यत्रैते बहुला ध्वजाः ॥ २० ॥ मध्यमा मिषगृधाणां कुरुणामा ततायिनां ॥ नेष्यामि त्वां महाबाहो पृथिव्यामपि युध्यतां ॥ २१ ॥ तथा स्त्रीषु प्रतिश्रुत्य पौरुषं पुरुषेषु च ॥ कथ्यमानो भिन्निर्याय किमर्थं न युयुत्ससे ॥ २२ ॥ न चेहि जित्यगास्तास्त्वं गृहान्वै प्रतियास्यसि ॥ प्रहसिष्यंति वीरास्त्वां न रानार्यश्च संगताः ॥ २३ ॥ अहमप्यत्र सैरंध्याख्याता सारथ्यकर्मणि ॥ न च शक्याम्यनिर्जित्यगाः प्रयातुं पुरं प्रति ॥ २४ ॥ स्तोत्रेण चैव सैरंध्यास्तव वाक्येन तेन च ॥ कथं न युध्येयमहं कुरुन्सर्वान् स्थिरो भव ॥ २५ ॥ उत्तर उवाच कामं हरंतु मत्स्यानां भूयांसः कुर वो धनं ॥ प्रहसंतु च मां नार्यो नरावापि बृहन्नले ॥ २६ ॥ संग्रामे न च कार्यं मे गावोगच्छंतु चापि मे ॥ शून्यं मे नगरं चापि पितुश्चैव बिभेम्यहं ॥ २७ ॥ वैशंपायन उवाच इत्युक्त्वा प्राद्रवद्भीतो रथात्प्रस्कंद्य कुंडली ॥ त्यक्त्वा मानं च दर्पं च विस्तृज्य स शरंधनुः ॥ २८ ॥ बृहन्नलो वाच नैष शूरैः स्मृतो धर्मः क्षत्रियस्य पलायनं ॥ श्रेयस्तु मरणं युद्धेन भीतस्य पलायनं ॥ २९ ॥ वैशंपायन उवाच एवमुक्त्वा तु कौंतेयः सो वपुत्यरथोत्तमात् ॥ तमन्वधा वद्धा वं तं राजपुत्रं धनं जयः ॥ ३० ॥ दी र्घां विणीं विधुन्वानः साधुरक्ते च वाससी ॥ विधूय वेणीं धावं तमजानं तोर्जुनं तदा ॥ ३१ ॥ सैनिकाः प्राहसन् केचित् तथारूपमवेक्ष्यतां ॥ तं शीघ्रमभिधावं तं संप्रेक्ष्य कुरवो ब्रुवन् ॥ ३२ ॥ कण्वेष संच्छन्नो भस्मन्येव दुताशनः ॥ किंचिदस्य यथा पुंसः किंचिदस्य यथा स्त्रियः ॥ ३३ ॥ सारूप्यमर्जुनस्येव क्लीबरूपं विभर्ति च ॥ तदेवैत छिरो ग्रीवं तौ बाहू परिघोपमौ ॥ तद्देवास्य विक्रांतं नायमन्यो धनं जयात् ॥ ३४ ॥

धूर्तस्य छद्मवेषधारिणः ॥ १६ ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥ आमिषं मांसं तत्र यथा गृधाः पतंतितुल्यानां गोलुब्धानां पृथिव्यां निमित्तभूतायां एतेनापेक्षाविसंगामेष्वपि त्वानेष्यामीत्युक्तं ॥ २१ ॥ अभिनिर्द्यायाभिनिर्गत्य न युयुत्ससे योद्धुं नेच्छसि ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥ २६ ॥ २७ ॥ २८ ॥ २९ ॥ ३० ॥ ३१ ॥ ३२ ॥ ३३ ॥ ३४ ॥